

Ateliermuseum Jac Maris

Uitgave van Stichting Ateliermuseum Jac Maris

NIEUWSBRIEF 25 – NOVEMBER 2016

Het reliëf van boekhandel Kloosterman

Afb. 1. Kloosterman met reliëf van Jac Maris

Jac Maris heeft vele werken gemaakt voor de binnenstad van Nijmegen in de wederopbouwperiode (zie onze Nieuwsbrief 23 - mei 2016). Over één daarvan hebben we recent nieuwe informatie en foto's gevonden: het reliëf dat hij maakte voor de boekhandel van Kloosterman.

De firma Kloosterman is opgericht in 1850 door Johannes Franciscus Kloosterman (Nijmegen 1823-1866) die zich vestigt op de hoek van de Broerstraat en de Houtstraat (die toen nog doorliep tot de Broerstraat). Het is een kantoorboekhandel met advertentiebureau. Ook kan men er rouwprentjes en ander drukwerk bestellen.

De firma heeft meer dan een eeuw bestaan, behoudt altijd haar naam, ondanks dat zij diverse malen van eigenaar is gewisseld. Na het overlijden van J.F. Kloosterman, in juni 1866, zet zijn vrouw, Johanna Cecilia van der Heyden (Nijmegen 1817-1900) de firma voort tot juli 1885, als haar assistent Johan Mesenig de leiding overneemt. Die wordt opgevolgd, zo'n tien jaar later, door de familie Janssen die decennia lang eigenaar blijft.

Kloosterman heeft zwaar te lijden van de Tweede Wereldoorlog. Op 22 februari 1944 wordt de zaak verwoest door het zogenaamde vergissingsbombardement. Twee maanden later hervat de heer A.J. Janssen weliswaar de werkzaamheden in het eveneens in de Broerstraat gelegen pand van Oostvogel, maar dat valt in september 1944 ten prooi aan de brandstichtende Hitlerjugend. Janssen verplaatst de boekhandel nu naar de Van Welderenstraat.

In 1950 keert het tij: Kloosterman viert zijn honderdjarig jubileum en kan dat doen met de opening op 10 oktober van een geheel nieuw pand op de oude plek, hoek Broerstraat – Plein 1944. Boven de ingang van het nieuwe pand prijkt een groot reliëf van Jac Maris (afb. 1). Volgens een familieoverlevering is het van de kant van Maris een betaling *in natura*.

Afb. 2. Proza en Poësie gevelreliëf Kloosterman, 1950

Ateliermuseum Jac Maris

Uitgave van Stichting Ateliermuseum Jac Maris

Afb. 3. Gezin en opvoeding

Afb. 4. Engelbewaarder

Zoals meestal bij opdrachten van monumentaal werk, kiest Maris een onderwerp dat iets vertelt over de functie van het bedrijfspand. Kloosterman is een boekhandel, daarom zien we proza en poëzie gepersonifieerd in de vorm van een man voor het proza en een vrouw voor de poëzie (afb. 2). Ze zijn verbonden door boeken die aan hun voeten liggen.

De kleine reliëfs vertellen over het aanbod van boeken. Een kruis en een toneelmasker staan voor religie en toneel of cultuur, landdier en vogel staan voor de natuur. Vader, moeder en kind verwijzen naar boeken over gezin en opvoeding (afb. 3). Het derde reliëf lijkt een kind met zijn engelbewaarder, wellicht als verwijzing naar de stichtelijke jeugdliteratuur die Kloosterman in zijn assortiment heeft (afb. 4).

Het reliëf van Maris heeft de gevel waarschijnlijk niet zo lang gesierd. In het gemeentearchief van Nijmegen bevinden zich foto's van de Broerstraat (F6071 en F21335), die gedateerd worden 1965 en 1967, waarop de vernieuwde gevel van Kloosterman is te zien zonder het reliëf van Maris.

Mogelijk heeft de familie Janssen het meegenomen toen de zaak werd overgenomen door Costa Yocarini. De naam Kloosterman zou echter nog tot 1 januari 1997 een begrip blijven in Nijmegen.

Het kunstwerk komt uiteindelijk terecht bij een familielid in Breda. Onlangs zagen we het daar mooi opgesteld in een tuin, als verdwaalde herinnering aan de Nijmeegse wederopbouw.

Leo Ewals, conservator

Ateliermuseum Jac Maris

Uitgave van Stichting Ateliermuseum Jac Maris

TENTOONSTELLINGEN

Nijmeegse exlibris

Deze expositie loopt nog tot en met 11 december a.s.

We krijgen veel enthousiaste reacties van bezoekers.

- *‘Wat een verrassende verzameling!’*
- *‘Het zijn kleine plaatjes, maar als je er goed naar kijkt en de bijbehorende uitleg leest, gaat er een wereld voor je open.’*
- *‘Jammer dat er in de huidige tijd bijna geen exlibris meer gemaakt worden!’*

Leo Ewals, samensteller van deze expositie, is graag bereid om voor groepen een rondleiding te verzorgen.

De bijbehorende catalogus is in het Marishuis te koop (€ 15,00) en kan ook via onze website besteld worden:

http://www.marishuis.nl/?page_id=16325

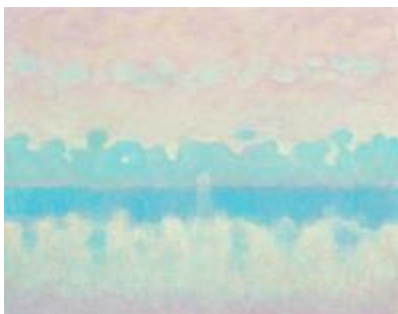
De tentoonstelling wordt op 10 december a.s. afgesloten met een landelijke ruilbeurs van Exlibriswereld, de Nederlandse vereniging voor exlibris en andere kleingrafiek.

Expositie Joep de Bekker

17 december 2016 t/m 12 februari 2017

Joep de Bekker behoort bepaald niet tot het type schilders dat regelmatig spreekt van grootse ontdekkingen, of van successen die hij in de schilderkunst heeft geboekt.

Integendeel. Je kunt hem in de schaduw stellen van uiteenlopende zwoegers als Bonnard, Benner, Giacometti, Morandi, Rothko en dichterbij huis Jaap Hillenius, schilders die het onderzoeken van de schilderkunst boven het bereiken van een eindresultaat plaatsen. Schilders die alles van zichzelf eisen en geven, een proces dat niet ophoudt op het moment dat ze de kwasten neerleggen. Schilderen is meer denken dan verf opbrengen.

Ateliermuseum Jac Maris

Uitgave van Stichting Ateliermuseum Jac Maris

WERKEN VAN MARIS IN PARTICULIER BEZIT

Het Marishuis is al jaren bezig om de werken van Jac Maris in particulier bezit te inventariseren.

Op onze website vindt u een overzicht van deze inventarisatie:

http://www.marishuis.nl/?page_id=4606

Heeft u werk van Maris in eigen bezit en wilt u dat dit te zien is op onze website, laat het ons weten.

SCHENKING

Ons museum gaat uitbreiden. Daarvoor hebben wij een fors bedrag van ruim € 200.000 verkregen uit de nalatenschap van Maldenaar Wim van Ree.

De voormalig conector van het Dominicus College in Nijmegen heeft zich daarmee opgeworpen als beschermheer van ons museum.

Wij kunnen niet beschikken over een fatsoenlijk depot, bibliotheek, archief en hebben een gebrek aan expositieruimte. Een langgekoesterde droom is daarom het bouwen van een nieuwe vleugel en een overdekte gaanderij rond de beeldentuin.

Een werkgroep van bestuur en vrijwilligers is nu op zoek naar extra financiering.

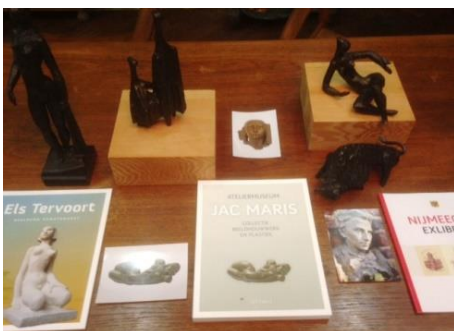
Aan de kant van de parkeerplaats moet in het verlengde van het woonhuis een aanbouw komen. Een naam voor de aanbouw hebben we ook al: de *Van Ree-vleugel*.

MUSEUMWINKEL

In het Marishuis zijn diverse producten te koop. Boeken, replica's van beelden van Maris en prentbriefkaarten.

Deze producten zijn nu ook rechtstreeks te bestellen via onze website:

http://www.marishuis.nl/?page_id=16737

Ateliermuseum Jac Maris

Uitgave van Stichting Ateliermuseum Jac Maris

VRIJWILLIGSTER IN DE SCHIJNWERPER

Margriet Sengers

Sinds 2014 ben ik vrijwilligster bij het Marishuis. Ik woon in Malden, dit valt onder de gemeente Heumen, dus het ligt bijna op een steenworp afstand .

De zaalbezetting is mijn taak en met veel plezier ontvang ik de bezoekers en probeer ze wegwijs te maken in het ateliermuseum. Het zijn vaak erg leuke contacten met mensen die interesse hebben in de kunstwerken van Jac Maris, in zijn geschiedenis en in zijn bijzonder onderkomen.

Hiervoor ben ik bijna 20 jaar eigenaresse van een damesmodezaak geweest wat mij veel heeft gebracht. Na de verkoop hiervan heb ik een andere invulling gezocht en ben ik o.a. als vrijwilligster bij de plaatselijke VVV gaan werken. Toen deze opgeheven werd, kwam het Marishuis op mijn weg.

Ondertussen heb ik ook mooie reizen gemaakt en veel van de wereld gezien, met name Azië heeft mijn grote interesse. Mijn belangstelling voor het culturele erfgoed is dus niet vreemd.

Sport is eveneens een onderdeel van mijn leven. Ik tennis, golf en wandel de Vierdaagse. Ook zing ik in een koor en bridge al 40 jaar in een club.

Al enige tijd ben ik bezig met een cursus keramiek (uiteraard op amateuristische wijze), maar het geeft veel voldoening. Daarbij ben ik lid van een museumclub en zo is mijn interesse gegroeid.

Het is een groot genoegen om met de vrijwilligersgroep samen te werken en er wordt veel gedaan aan teambuilding. Regelmatig zijn er excursies en iedere maand wordt afgesloten met een glas wijn tijdens een gezellige bijeenkomst.

Heumen, november 2016

Het bestuur van Stichting Ateliermuseum Jac Maris